

2.Басюк Н.А. Розвиток почуття відповідальності в молодших школярів: Методичні рекомендації. – Житомир: Житомирський державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2003. – 100 с.

3.Куниця Т.Ю. Рівні сформованості відповідальної поведінки, критерії і показники їх визначення / Т.Ю. Куниця // Теоретико-методологічні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. – Вип. 10, кн. 1 / М-во освіти і науки України, Академія пед. наук України, Ін-т проблем виховання; редкол.: О.В. Сухомлинська, І.Д. Бех, А.Й. Сиротенко та ін. – К., 2007. – С. 176-184.

4.Шквир О. Л. Методика роботи класного керівника : навч. посібник для вчителів початкової школи, студентів і викладачів факультетів підготовки майбутніх учителів початкових класів вищих педагогічних навчальних закладів / О. Л. Шквир [за ред. докт. пед. наук О.А.Дубасенюк] - Хмельницький: ХГПІ, 2002. - 134 с.

ПОНЯТТЯ І ОСОБЛИВОСТІ НЕТРАДИЦІЙНИХ УРОКІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Дубровська Л.О., канд. пед. наук, доцент;

Бабич К.П., магістрантка I курсу факультету психології та соціальної роботи
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

Останнім часом завдяки незгасаючій творчій ініціативі вчителів у шкільній практиці поширилися так звані нетрадиційні уроки. Нетрадиційний урок – це перш за все результат творчого пошуку вчителів, і на питання, як сконструювати такий урок на будь-яку тему, яким закономірностям підпорядкований цей процес, які рекомендації можуть допомогти вчителю у вирішенні цієї професійної проблеми, може дати відповідь вивчення й ознайомлення з різними видами тих уроків, що розробляються і практично реалізуються самими вчителями [2].

Проблему навчання дітей в початковій школі за допомогою нетрадиційних методів піднімають науковців та педагоги-практики такі, як Т. Байбара, Н. Вакарчук, Л. Варзацька, Т. Гусак, О. Кузьменко, Е. Печерська, О. Савченко, Н. Стяглик, Г. Тарасенко, В. Шпак, В. Авер'янова, В. Заворотнюк, Г. Лисенко, Л. Лухтай, Н. Токар, І. Волкова, І. Гуревич, Т. Пасічник, П. Пашаніна, Л. Пензар, О. Полєвікова, Л. Тумакова, Т. Шафрай та багато інших [1]. Нестандартні уроки як розвивальне проблемне та випереджаюче навчання виступає альтернативною формою організації навчання молодших школярів з метою виховання в них пізнавального інтересу. Це збагачення обох сторін навчального процесу інтелектуальними почуттями, це шанс вчителя спілкуватися з дітьми душею, це почуття краси, співпереживання, це радість пізнання, подолання труднощів та насолода від праці. Нестандартні уроки дають можливість ефективно оволодіти тим максимумом знань, який потрібен сильним дітям для розвитку, а слабким – для полегшення програмного мінімуму [4].

Нетрадиційний – це такий урок, в якого його традиційні елементи виконуються нетрадиційними способами і на цій основі структура цього уроку суттєво відрізняється від структури традиційного уроку. Зрозуміло, якщо навіть кількість елементів уроку, виконаних нетрадиційним способом, буде невеликою, але такою, що приведе до суттєвої зміни структури уроку, то такий урок називатимемо повністю нетрадиційним. Річ в тому, що реалізація хоча б одного елементу уроку нетрадиційним шляхом пов'язана зі зміною тривалості інших елементів уроку, а це означає, що автоматично змінюється і структура уроку, а отже, урок стає нетрадиційним. Нетрадиційність уроку виявляється і в нетрадиційності тривалості уроку. Фактично тривалість нетрадиційного уроку виходить за межі загальноприйнятої, як при традиційному, і в першу чергу, за рахунок залучення учнів до виконання завдань, пов'язаних з підготовкою до цього уроку. Адже нетрадиційний урок фактично розпочинається з моменту його підготовки. Власне сам урок – це його заключний акорд [3].

Цей урок характерний ще й тим, що якщо у підготовці традиційного уроку основна вага лягає на плечі учителя, то у нетрадиційному уроці ми маємо концентрацію вольових, інтелектуальних, емоційних зусиль учнів, як під час підготовки до уроку, так і при його проведенні. У зв'язку з цим можна виділити значну пізнавально-організаційну і творчу активність учнів [1].

Якщо хоча б один елемент традиційного уроку буде реалізовано нетрадиційним способом, то вже такий урок певною мірою можна назвати нетрадиційним, або традиційним з нетрадиційним виконанням одного із елементів уроку. Зрозуміло, якщо навіть кількість елементів уроку, виконаних нетрадиційним способом, буде невеликою, але такою, що приведе до суттєвої зміни структури уроку, то такий урок називатимемо повністю нетрадиційним [4].

Ознаки нетрадиційного уроку:

- несе елементи нового, змінюються зовнішні рамки, місця проведення;
- використовується внепрограмний матеріал, організується колективна діяльність в поєднанні з індивідуальною;
- притягуються для організації уроку люди різних професій;
- емоційного підйому учнів через оформлення кабінету, дошки, музики, використання відео;
- організація і виконання творчих завдань;
- обов'язковий самоаналіз в період підготовки до уроку, на уроці і після його проведення;
- обов'язково створюється тимчасова ініціативна група з учнів для підготовки уроку;
- обов'язкове планування уроку заделегідь;
- чітко визначати дидактичні задачі;
- творчість учнів повинне бути направлено на їх розвиток [5].

Отже, особливість нестандартних уроків полягає в такому структуруванні змісту і форми, яке викликало б інтерес в учнів, сприяло їх оптимальному розвитку і вихованню [3].

ЛІТЕРАТУРА

1. Гордуз Н. Нестандартні форми навчання молодших школярів на уроках рідної мови // Початкова школа. – 2003. – № 4. – С. 1-4.
2. Гусак Т. Нестандартні уроки: формування відповідального ставлення школярів до навчання // Рідна школа. – 1999. – №9. – С. 49-50.
3. Нетрадиційні уроки в початковій школі. 2 клас / Укладач Л.І.Нечволод. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. – 96 с.
4. Резніченко Н.І. Нестандартні уроки української мови в 2 класі // Початкове навчання. – 2006 (лютий). – № 6(82). – С. 8-11.
5. Чекіна О.Ю. Нестандартні уроки у початковій школі: Методичний посібник для вчителів. – Х.: «Скорпіон», 2005. – 96 с.

**ВПЛИВ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ НА УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕГРОВАНОГО
НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Дубровська Л.О., канд. пед. наук, доцент;

Карпусь І. М., магістрантка I курсу факультету психології та соціальної роботи,
Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, м.Ніжин, Україна

Багаторічний досвід роботи вчених у галузі початкової освіти дає підстави стверджувати, що розв'язання проблеми особистісно зорієнтованої освіти і її продуктивності пов'язане з інтеграцією змісту освіти. Наукові дослідження показують, що інтеграція змісту освіти багато в чому вирішує проблему зміцнення та збереження психічного і фізичного здоров'я школярів, сприяє підвищенню мотивації навчальної діяльності.

Для нашої сучасності характерна інтеграція наук, прагнення отримати найточніше уявлення про загальну будову світу. Ці ідеї знаходять своє відображення як в концепції сучасної шкільної освіти, так і в концепції професійної підготовки спеціалістів. Провідною тенденцією осучаснення і вдосконалення змісту освіти С.У.Гончаренко називає його гуманітаризацію, що передбачає „...інтеграцію різнорідних знань про людину, її мислення, про природу і суспільство, одержаних при вивченні різних навчальних предметів, у єдину наукову картину світу” [1].

Інтегровані уроки в початковій школі дають можливість підводити учнів до усвідомленої і емоційно пережитої потреби міркувати і висловлювати свої думки на запропоновану тему. Діти мають можливість застосовувати при цьому арсенал своїх знань, життєвий досвід, зробити власні, нехай незначні, але дуже необхідні кожній дитині, пошукові відкриття.

Аналізуючи стан сучасної освітньої системи в Україні, важлив розглянути історію становлення і розвитку української національної школи.

Лише за умов об'єктивного, неупередженого аналізу історії освіти України ми зможемо водночас вийти на виявлення сучасних тенденцій її розвитку, їх